

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2021-09-03
Stockholm

Mål nr
P 13867-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-11-12 i
mål nr P 1566-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

B.O.

Ombud: Advokaten A.S.

Motpart

Bygg- och miljönämnden i Öckerö
kommun

SAKEN

Bygglov för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten A i Öckerö kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1715847

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.O. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, i första hand bifaller hans ansökan om bygglov och i andra hand visar målet åter till Bygg- och miljönämnden i Öckerö kommun för erforderlig handläggning.

Bygg- och miljönämnden i Öckerö kommun har inte avgett någon inställning i målet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.O. har till stöd för sin talan hänvisat till vad som tidigare anförts med följande tillägg och förtydligande: Han har inte vid något tillfälle uttryckt att utförandet ska ändras efter beviljat bygglov och det är inte heller uppenbart att det finns ett sådant syfte. Vad som ska betraktas som en våning ska utgå från de objektiva omständigheter som föreligger och ledning ska då hämtas från vedertagna begrepp, standarder och allmänt förekommande föreskrifter och riktlinjer för husbyggnation i stort. Att såsom mark- och miljödomstolen gjort, utgå från vilket intryck åtgärden skapar för en yttre betraktare från vissa väderstreck, är därför fel. Om åtgärden skulle anses strida mot detaljplanen är åtgärden ändå, till följd av storleken, att betrakta som en mindre avvikelse från detaljplanen.

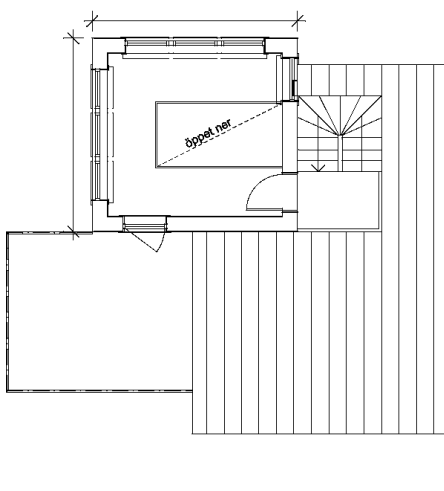
Bygg- och miljönämnden har hänvisat till vad som tidigare har anförts.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Förutsättningarna för bygglov inom detaljplanelagda områden anges i 9 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt bestämmelsen ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan om åtgärden inte strider mot detaljplanen och vissa andra förutsättningar är uppfyllda, bl.a. krav enligt 2 och 8 kap. PBL. Fastigheten A omfattas av en detaljplan som vann laga kraft 2005. Av detaljplanen

framgår att byggnad får uppföras med högst två våningar. Frågan i målet är om den översta delen av byggnaden, det s.k. tornet, utgör en våning.

Eftersom detaljplanen antogs innan PBL trädde i kraft ska planbestämmelserna tolkas mot bakgrund av den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, och den äldre plan- och byggförordningen (1987:383), ÄPBF. Begreppet våning definieras inte i ÄPBL, i ÄPBF eller på annat ställe i plan- och bygglagstiftningen. Vid tolkningen av en detaljplans bestämmelse om antalet våningar har man enligt praxis tagit ledning i hur termerna definieras i Terminologicentrums publikation Plan- och byggtermer 1994, TNC 95. Där definieras termen våning som ”del av hus avgränsad av motsvarande ytor i två på varandra följande bjälklag samt ytterväggarnas utsidor eller motsvarande”. Enligt 9 § fjärde stycket ÄPBF ska som våning även räknas vind där bostadsrum eller arbetslokal kan inredas om den beräknade byggnadshöjden är mer än 0,7 meter högre än nivån för vindbjälklagets översida. I TNC 95 beskrivs ”vind” som ”utrymme i byggnad begränsat mot det fria huvudsakligen av yttertak och begränsat nedåt av det översta bjälklaget”. Avgörande för vad som är att betrakta som våning är sålunda den tekniska konstruktionen och inte byggnadens uttryck (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 25 mars 2019 i mål nr P 8061-18).

Av bygglovsritningarna framgår att det s.k. tornet avgränsas dels av golvbjälklag, ytterväggar och yttertak. Vidare framgår att golvbjälklaget täcker mer än hälften av golvytan. I mitten finns en öppning till andra våningen. Liksom mark- och miljödomstolen konstaterat så framgår det inte av definitionen i TNC 95 att hela golvytan måste täckas av golvbjälklag för att det ska anses utgöra en våning. Även om

golvytan är begränsad på grund av öppningen till andra våningen finns det ändå möjligheter att nyttja tornet på ett sådant sätt att det ska anses utgöra en våning. Mark- och miljööverdomstolen gör därför bedömningen att det s.k. tornet ska anses utgöra en våning. Byggnaden består därför av tre våningar, vilket strider mot gällande detaljplan. I likhet med mark- och miljödomstolen finner Mark- och miljööverdomstolen att avvikelserna från detaljplanen inte kan godtas. Mark- och miljödomstolen har därför haft fog för sitt beslut. Överklagandet ska därför avslås.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Gösta Ihrfelt, referent, tekniska rådet Inga-Lill Segnestam samt hovrättsrådet Katarina Berglund Siegbahn.

Föredragande har varit Lina Vogel.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-11-12
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 1566-20

KLAGANDE

Bygg- och miljönämnden i Öckerö
kommun

MOTPART

B.O.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 17 mars 2020 i ärende nr 403-8179-2020, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten A i Öckerö kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver det överklagade beslutet och fastställer Bygg- och miljönämnden i Öckerö kommuns beslut den 20 november 2018, BMN § 154 dnr L 2018-000122.

BAKGRUND

Se länsstyrelsens beslut, bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

Bygg- och miljönämnden i Öckerö kommun (nämnden) har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva det och fastställa nämndens beslut. Nämnden har anfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen hänvisar till definitionen av begreppet våning i Terminologicentrum TNC, Plan-och byggtermer 1994 och Svensk standard. Nämnden ser inte hur denna fråga är relevant i sammanhanget. Problemet som är för handen är att en tredje våning med enkelhet kan skapas. Att då konstatera att den sökta åtgärden i sig inte innebär en tredje våning enligt definitionen ovan är intetsägande. Länsstyrelsen anför att "*[i] aktuellt ärende avses det inte finnas ett helt golv som avgränsar tornet från nedandelen av huset, vilket innebär att utrymmet i tornet inte kan bedömas vara en våning.*" Nämnden ställer sig således frågande till vilken bäring detta konstaterande har i förhållande till nämndens argument om intentionen att bygga en tredje våning.

Om länsstyrelsen skulle mena att det är en fråga om hur långt ifrån det definierade begreppet våning som den sökta åtgärden står, och att huruvida slutsatserna i MÖD 2018:13 går att tillämpa eller ej i detta fall beror på det "*definitionsmissiga avståndet*" mellan sökt åtgärd och egentlig intention, ställer sig nämnden alltjämt frågande till varför MÖD 2018:13 inte utgör praxis som bör kunna tillämpas i detta ärende. I MÖD 2018:13 var den kvarvarande åtgärden för att byggnaden skulle anses inbegripa två bostäder inredandet av ett kök. I aktuellt fall är kvarvarande åtgärd att bygga omkring 4 kvadratmeter golv. Vari består skillnaden i ärendena som motiverar olika bedömningar av den sökandes intention?

Vidare var en avgörande anledning till att nämnden avslog ansökan tidigare att man förhöll sig till hur mark- och miljödomstolen har bedömt tidigare i ett av nämndens ärenden, mål P 541-17, 2019-06-22. Där skrev mark- och miljödomstolen följande. "*Domstolen finner även, beträffande frågan om antal våningar, att byggnationen*

till det yttre ger ett tydligt intryck av att vara en tvåvåningsbyggnad. Oaktat att mellanbjälklag synes saknas enligt bygglovsritningarna finner domstolen att byggnationen även på denna grund strider mot detaljplanen och dess bestämmelse och syfte att huvudbyggnader inom berört område ska ha högst en våning samt därutöver en sluttningsvåning där terrängen så medger. Inte heller denna avvikelse kan enligt domstolen ses som liten.”

Här anser sig mark- och miljödomstolen inte begränsade av eventuellt mellanbjälklag och den av länsstyrelsen anförda definitionen av begreppet våning, utan lät det yttre uttrycket avgöra. Nämnden menar, i aktuellt ärende, att byggnaden ger intryck av att vara ett trevåningshus, i och med bl.a. den tredje fönsterrad som löper högst upp runt tornet, samt den balkong som utgår därifrån.

Nämnden menar alltså att sökta åtgärder inte är planenliga, dels eftersom att byggnaden ger ett tydligt intryck av att vara ett trevåningshus, dels eftersom att det är uppenbart att sökanden har för avsikt att med en enkel åtgärd skapa en definitionsmässigt korrekt tredje våning i byggnaden. Nämndens avslag borde därför inte hävas.

Nämnden hänvisar vidare till allt som tidigare tillförts ärendet från sitt håll.

B.O. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska avslå överklagandet. Han har vidhållit det som tidigare anförts och tillagt bl.a. följande.

Det sätt som nämnden har hanterat ärendet på, och överträtt sitt rättsliga utrymme genom att avslå samma bygglovsansökan två gånger istället för att efter länsstyrelsens första beslut överklaga ärendet till mark- och miljödomstolen, borde beivras och klart markeras emot.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Enligt den för fastigheten gällande detaljplanen tillåts endast uppförande av fristående bostadshus med två våningar.

Fråga i målet är huruvida den del av byggnaden som utgör den högsta delen och som benämns som torn ska anses utgöra en våning. Mark- och miljödomstolen konstaterar utifrån planritningen till ansökan om bygglov att denna del av byggnaden kommer att ha ett golv som täcker mer än hälften av ytan. I mitten finns en öppning till andra våningen. Trots detta är det möjligt att vistas på den kvarstående ytan. Det finns även en funktion av ytan för att nå balkongen. Vare sig av definitionerna av en våning i TNC 95 eller i Svensk standard SS 21054:2009 framgår att hela golvytan måste täckas av golvbjälklag för att det ska anses utgöra en våning. Av fasadritningarna framgår att fönster åt väster och norr kommer att ha en liknande utformning som fönstren på den första och andra våningen åt väster. Intrycket av att tornet utgör en våning blir i synnerhet tydligt på fasadritningarna åt väster och norr. Båda dessa fasader är synliga från Hästenvägen som går utmed fastighetens norra gräns.

Sammantaget medför det ovan anförda att byggnaden ska anses utgöras av tre våningar. Byggnaden är därmed planstridig avseende antalet våningar. En sådan avvikelser från detaljplanen kan inte godtas med stöd av bestämmelserna i plan- och bygglagen (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 24 november 2015 i mål nr P 3501-15). Vad B.O. anfört föranleder ingen annan bedömning. Länsstyrelsens beslut ska därför upphävas och nämndens beslut om avslag av ansökan om bygglov fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 3 december 2020.

Susanne Lindblad

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Hans Ringstedt. Föredragande har varit beredningsjuristen Fredrik Gustafsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.